

înțelege de unde a căzut. Sunt jeluirea unui suflet aflat în afara raiului, pentru că sabia păzește poarta raiului și el nu poate intra (*cf.* Ec. 3, 24).

Rugăciunea lăuntrică se săvârșește când duhul omului, izbăvit de mișcările sufletului, comunică și se unește cu Dumnezeu. Atunci, și în vremea somnului, și în vremea muncii, el se roagă.

Să ne străduim să avem orele noastre de rugăciune! Să ne străduim să ne rugăm și la muncă, atât cât ne amintim și ori de câte ori ne amintim! Dacă uiți, nu te întrista! Fă mai bine o plimbare, decât să stai și să te întristezi! Nu există niciun motiv de întristare. Începe din nou să te rogi! Ai uitat de rugăciune o dată, de zece ori, de o sută de ori? Când îți amintești, începe din nou! Faceți această strădanie, mai cu seamă noaptea, și veți vedea aurora Duhului înlăuntrul vostru!

5

Îndemnul Apostolului Pavel, „fiecare să caute și cele ale aproapei” (Flp. 2, 4) – criteriul vieții noastre să fie aproapele – este un adevăr atât de simplu. Dar, deși îl cunoaștem și îl studiem, îl uităm întotdeauna și ne poticnim de el. Din păcate, în inimă avem un alt criteriu, stabilit într-un mod irațional, absurd și nefiresc: pe noi înșine.

Dacă presupunem că într-o mănăstire se întâmplă să moară Starețul și călugării mai bătrâni și rămân cinci în viață, ce va trebui să facă aceștia cinci? Orice, în afară de ceea ce-i trece prin cap fiecăruia. Ba chiar și îngerul Domnului, Arhanghelul Gavriil, dacă le-ar spune ceva, ei să prefere ceea ce va spune celălalt frate, chiar dacă ar fi acesta ultimul călugăr al mănăstirii, cel mai neînvațat, cel mai incapabil, mai păcătos, mai de nimic! Vom vedea atunci că împărăția cerurilor va intra în inimile celor cinci călugări și în mănăstire. Dar, dacă vor urma sfatul Arhanghelului Gavriil, mănăstirea se va risipi pe dată. Să facă ce a spus acest călugăr neînvațat, lipsit de educația elementară

și păcătos, și zâmbetul va înflori pe dată pe chipul lor, primăvara va veni și cerul va străluci în mănăstire!

Această este problema care creează dificultăți oamenilor când lucrează împreună și care distruge până și cele mai bune dispoziții. Înfricoșător! Mergi undeva și ai pretenția ca celălalt să te cinstească, și nici nu-ți trece prin cap că tu trebuie să-l cinstești pe celălalt! Nu există niciun loc în Sfânta Scriptură care să ne spună că trebuie să facem ceea ce ne trece prin minte. Datorită acestei atitudini, toate se netrebnicesc, până și cele mai bune intenții.

Toate relele provin din încălcarea acestei axiome. Dar această axiomă – axiomă înseamnă o lege care nu poate fi dovedită altfel, decât prin deplină ei împlinire – este de neîncălcă. Dacă o dărâmi, dărâmi toată construcția. De această axiomă atârână viața noastră, și totuși o încălcăm mereu. Dacă există vreun motiv pentru care ascultarea deține un rol important în viața noastră, acest motiv este eliberarea noastră de înfricoșătorul coșmar, care este sinele nostru.

Zice Starețul ceva, iar monahul îi răspunde: „Dar, Părinte Stareț, nu-i așa!” Ce importanță are dacă este sau nu așa? Am venit la mănăstire ca să deschidem SRL-uri? Dacă este așa, mai bine să se desființeze mănăstirea! Aici am venit pentru Dumnezeu. Așa că... să facem ceea ce nu-i „corect”!

Oamenii din lume, de nevoie, se silesc pe ei înșiși și firea lor, se supun superiorilor sau colaboratorilor, ca treaba să meargă bine. Funcționarul, de exemplu, se supune șefului său, profesorul se supune inspectorului. Doar creștinii nu ascultă de bunăvoie și de dragul împărăției

cerurilor. Oamenii lumii se silesc pe ei înșiși și o fac pentru un câștig vremelnic. Noi, creștinii, nu facem ascultare pentru împărăția cerurilor. De exemplu, discutăm cu alții și înăuntrul nostru avem altă părere, iar atunci simțim că suntem constrânși, că suntem apăsați, pentru că iubim lipsa de libertate. Înfricoșătoare sclavie! Cea mai rea sclavie este aceasta! Mai bine am fi fost sclavii unui pașă, decât să nu fim liberi!

Cineva nu avea Stareț și nu știa ce să facă. Avea un măgaruș și, când nu știa dacă trebuie să facă lucrul acesta sau pe celălalt, să meargă pe aici sau pe acolo, se uita să vadă ce ureche își mișcă măgarul. Câtă înțelepciune! Ajunge să nu faci ceea ce-ți trece ție prin minte, ceea ce vrei tu! Orice altceva fă, sari și în fântână, e de ajuns să nu fi vrut să sari în fântână!

Cele mai multe dintre problemele noastre sufletești, de voie sau fără de voie, iau naștere din iubirea de sine. Niciodată nu există o problemă sufletească independentă de sinele nostru. Ceilalți nu sunt niciodată răi. S-ar putea să fie niște victime, dar răi nu sunt, pentru că omul are în sine sămânța primului Adam, dar este botezat și în colimvitra celui de-al doilea Adam. Aceasta înseamnă că are mereu amintirea primului Adam, a felului în care acesta trăia în rai, și a boldului celui de-al doilea Adam, care îi amintește lăuntric mereu rolul pe care Acesta trebuie să îl joace în viața lui. De aceea, dacă îl veți privi cu iubire de oameni chiar și pe cel mai de nimic om, veți găsi înăuntrul său semințele bune, urmele chipului lui Dumnezeu. Acest chip al lui Dumnezeu, dacă am putea să îl cinștim și să i ne închinăm, am vedea cât de mult s-ar

schimba inima noastră, câtă tihnă, câtă frumusețe am găsi în viață! În această tihnă am putea să trăim și noi mai frumos, mai matur și mai tihnit decât trăim acum.

Luați un criminal care se ascunde, fiind gata să se re-
peadă prin case și să fure. Veți găsi nefericire. Trageți-l deoparte și ascultați-l! În inima lui veți descoperi durerea lui, dorințele lui bune, pe care i le-au ruinat alții, veți vedea nereușitele vieții lui, pe care le-a suferit când a încercat să-și schimbe sau să-și îndrepte viața. Și totuși, societatea îl vede ca pe un hoț, ca pe un tâlhar, ca pe un criminal. Tu să-l vezi ca pe chipul lui Dumnezeu, pune-l pe el în fața acestei icoane, dă-i cinste, și îndată legăturile tale cu el se vor schimba! Nu vei fi de acord, desigur, cu păcatul lui, așa cum nici Hristos n-a acceptat vreodată păcatul și nu a făcut niciun compromis. Dar pe păcătos, pe desfrânată, pe vameș i-a îmbrățișat, în casa fariseului a mâncat. Astfel, celălalt intră direct în locul lui Dumnezeu, iar tu te supui lui Dumnezeu. De aceea ești binecuvântat de Dumnezeu, ești binecuvântat din plin!

Toate problemele noastre au ca punct de plecare respingerea aproapelui și înălțarea sinelui nostru, prețuirea pe care o dăm sinelui nostru și subaprecierea aproapelui. Nu spun disprețuirea, ci subaprecierea aproapelui, pentru că nu cunoaștem și nu înțelegem chipul lui Dumnezeu care se ascunde înlăuntrul lui. În inima acestui tâlhar, a acestui păcătos, a acestui bătrân, a acestei puștoaice, a acestei monahii, a acestei slujnice, pe care tu nu o cunoști și vrei să-i impui ideile tale, pe chipul acestei fapturi mici Dumnezeu Își revendică drepturile Sale. Când nu îi vezi ca pe chipuri ale lui Dumnezeu, în acel moment nu faci

nimic altceva decât să te pui pe tine însuși înaintea lui Dumnezeu și să-L tăgăduiești.

Paharul cu apă pe care îl vei da acestei fete, acestui suflet pe care nu-l auzi în acel moment și îl refuzi, cuvântul bun pe care îl vei spune, ascultarea pe care o vei face în numele Domnului sunt oferite Domnului Însuși (cf. Mt. 18, 5). Ascultarea ta față de unul dintre aceștia, în nume de proroc sau de drept, este, de asemenea, oferită Domnului (cf. Mt. 10, 40-42), chiar dacă acela pare a fi un nedrept, deși noi nu știm cum este în sufletul lui, nici nu cunoaștem sfârșitul pe care-l va avea omul acela. Pentru noi, el este astăzi cel care e, mâine nu știm ce va fi. Dar pentru Dumnezeu există un chip unitar, nu există o dilatare a timpului. Omul acesta, pentru Dumnezeu, este un „dumnezeu“, iar în acea clipă tu intri în conflict cu Dumnezeu Însuși.

O fetișcană îți spune: „Să mergem cu acea mașină!“, iar tu, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, refuzi, pentru că merge încet. Vine apoi Dumnezeu și îți dă canon. Când o să vină? Cu siguranță că în acel ceas, pentru că L-ai uitat și L-ai necinstit pe Dumnezeu, pentru că ești un hoit. Pentru acest lucru simplu te va canonisi. Ia gândește-te ce vei păți pentru lucruri mai serioase!

Dacă înțelegem și privim cu atenție la crinii câmpului și la păsările cerului, și dacă tragem concluziile corect (cf. Mt. 6, 26-28), gândiți-vă cât folos am avea dacă am privi cu atenție la sufletele oamenilor aflați lângă noi și i-am înțelege: responsabilul pe ajutorul său, ajutorul pe responsabil, ucenicul pe Stareț, Starețul pe ucenic, unul pe celălalt și cu toții pe Dumnezeu!

Aici e valabil cuvântul Evanghelistului Ioan: „dacă cineva nu-l poate iubi pe fratele său pe care îl vede, cum îl va iubi pe Dumnezeu pe Care nu-L vede (cf. 1 In. 4, 20)? Dumnezeu este nevăzut. Dacă nu poți să-i spui „da“ fratelui tău, pentru că nu ești de acord sau pentru că ai citit altceva sau pentru că știi tu că lucrurile stau altfel, cum îi vei spune „da“ lui Dumnezeu cu mintea pe care o ai?

Înțelepciunea lui Dumnezeu este cu totul diferită, nu are nicio legătură cu logica noastră, este irațională, din punctul de vedere al gândirii omenești. Noi zicem: „Cere-ți drepturile!“ Dumnezeu zice: „Întoarce și celălalt obraz!“ Noi întrebăm: „De ce?“, iar Dumnezeu răspunde: „Pentru că ți-a luat haina, dă-i și cămașa (cf. Mt. 5, 39-40)!“ Gândirea lui Dumnezeu este cu totul diferită de a noastră, este irațională. Există o nerozie în viața oamenilor, cuprinsă în faptele care nu sunt orientate după voința și motivele aproapelui, și există și iraționalitatea lui Dumnezeu, care este orientată tocmai în funcție de aproapele nostru.

După ce te-ai rugat cum trebuie, așteaptă-le pe cele care nu trebuie și stai cu bărbăție, păzindu-ți rodul. Pentru că de la început spre aceasta ai fost rânduit: să lucrezi și să păzești (cf. Fc. 2, 15). Așadar, după ce ai lucrat, să nu-ți lași fără pază ceea ce s-a făcut, pentru că, altfel, nu te-ai folosit cu nimic rugându-te. [49]

Când te rogi așa cum trebuie, să le aștepti pe cele care nu trebuie și stai cu bărbăție, ca să păzești rodul

rugăciunii, pentru că, dacă nu-l păzești, îl vei pierde și nu te vei folosi cu nimic. Vedeți că nici rugăciunea nu este un scop în sine, ci un mijloc pentru a câștiga rodul. Rodul este pacea și unirea cu Dumnezeu, comuniunea cu Dumnezeu. Fiți însă atenți cât de frumos așază lucrurile acest cunosător al rugăciunii, care este Avva Evagrie: *după ce te-ai rugat cum trebuie, așteaptă-le pe cele care nu trebuie și stai cu bărbăție, păzindu-ți rodul*. Când cineva nu se roagă, trăiește o viață mediocră și, de aceea, nu are probleme esențiale. Dimpotrivă, când se roagă, apar *cele care nu trebuie*, cele care nu ar trebui să fie prezente, adică, mai întâi de toate, gândurile potrivnice, năuceala minții provocată de gânduri sau de ispitele pe care nici măcar nu și le putea imagina cineva. Acum se poate confrunța cu probleme care nu l-au preocupat niciodată, la care nu s-a gândit nicicând, de care nu s-a îndoit niciodată.

De exemplu, s-ar putea să întâmpine probleme legate de credința în Dumnezeu, de credința în împărăția cerurilor. De asemenea, pot apărea probleme legate de alegerea reușită sau nereușită a vieții monahale. Acesta este un întineric duhovnicesc. Atunci s-ar putea să se întrebe: „De ce îmi apar acum toate acestea?“ Pentru că acum ai început să te rogi, acum rugăciunea ta rodește. Acum încep să te bage în seamă potrivnicii, dușmanii tăi, și încep să te asedieze. Tu însă să stai cu bărbăție, pentru că aceste probleme pretind stăruință în păzirea minții și produc o durere în suflet.

Cele care nu trebuie sunt, de asemenea, felurile necazuri. Acestea însă nu reprezintă o ispită, o îngăduință sau o încuviințare din partea proniei dumnezeiești. De aceea, mai cu seamă aceste necazuri pretind bărbăție, așa încât